

MESLEKİ EĞİTİM KANUNU (1) (2) (3)

Kanun Numarası 3308
Kabul Tarihi : 5/6/1986
Yayımlandığı R.Gazete : Tarih : 19/6/1986 Sayı : 19139
Yayımlandığı Düstur : Tertip : 5 Cilt : 26

BİRİNCİ KISIM
Genel Hükümler

Amaç

Madde 1 – Bu Kanunun amacı; çırak, kalfa ve ustaların eğitimi ile okullarda ve işletmelerde yapılacak mesleki eğitime ilişkin esasları düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2 – (Değişik : 29/6/2001 - 4702/5 md.)

Bu Kanun, Mesleki Eğitim Kurulunun belirleyeceği mesleklerde, kamu ve özel sektöre ait kurum, kuruluş ve iş yerleri ile mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarındaki eğitim ve öğretimi kapsar.

Tanımlar

Madde 3 – Bu Kanunda geçen;

- "Bakanlık", Milli Eğitim Bakanlığını;
- "Aday çırak", çıraklığa başlama yaşını doldurmamış ve çıraklık döneminden önce kendisine işyeri ortamı tanıtılan, sanat ve mesleğinin ön bilgileri verilen kişiyi;
- "Çırak", çıraklık sözleşmesi esaslarına göre bir meslek alanında mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarını iş içerisinde geliştirilen kişiyi;
- (Değişik : 29/6/2001 - 4702/6 md.) "Öğrenci", işletmelerde, mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarında örgün eğitim görenleri;
- "Kalfa", bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarını kazanmış ve bu meslekle ilgili iş ve işlemleri ustanın gözetimi altında kabul edilebilir standartlarda yapabilen kişiyi;
- "Usta", bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarını kazanmış ve bunları mal ve hizmet üretiminde iş hayatınca kabul edilebilecek standartlarda uygulayabilen; üretimi planlayabilen; üretim sırasında karşılaşılabilecek problemleri çözümlayebilen; düşüncelerini yazılı, sözlü ve resim ile açıklayabilen; üretimle ilgili pratik hesaplamaları yapabilen kişiyi;

- (1) Bu Kanunun adı; "ÇIRAKLIK VE MESLEK EĞİTİMİ KANUNU" iken, 29/6/2001 tarihli ve 4702 sayılı Kanunun 22 nci maddesi ile "MESLEKİ EĞİTİM KANUNU" olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.
- (2) Bu Kanunda geçen; "Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı" ibaresi, "Milli Eğitim Bakanlığı"; "İl Milli Eğitim Gençlik ve Spor Müdürlüğü" ibaresi, "İl Milli Eğitim Müdürlüğü"; "Çıraklık ve Meslek Eğitimi" ibaresi, "Mesleki Eğitim"; "Çıraklık ve Mesleki Eğitim Kurulu" ibaresi "Mesleki Eğitim Kurulu", "İl Çıraklık ve Mesleki Eğitim Kurulu" ibaresi "İl Mesleki Eğitim Kurulu", "işçi" ibaresi "personel", "İmtihan" ibaresi "sınav", "Çıraklık Eğitimi Merkezi" ibaresi "Mesleki Eğitim Merkezi", "Çıraklık ve Mesleki Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Fonu" ibaresi "Mesleki Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Fonu" ve "50 ve daha fazla işçi" ibaresi "yirmi ve daha fazla personel" olarak 29/6/2001 tarihli ve 4702 sayılı Kanunun 22 nci maddesiyle değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.
- (3) Bu Kanunda birlikte veya ayrı ayrı geçen "ilkokul" ve "ortaokul" ibareleri, 16/8/1997 tarih ve 4306 sayılı Kanunun 8 inci maddesiyle "ilköğretim okulu" olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

g) (Değişik : 29/6/2001 - 4702/6 md.) "Usta öğretici", ustalık yeterliğini kazanmış; aday çırak, çırak, kalfa ile mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumları öğrencilerinin işyerindeki eğitiminden sorumlu; mesleki eğitim tekniklerini bilen ve uygulayan kişiyi;

h) (Değişik : 29/6/2001 - 4702/6 md.) "İşletmelerde Mesleki Eğitim", mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumları öğrencilerinin beceri eğitimlerini işletmelerde, teorik eğitimlerini ise mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarında veya işletme veya kurumlarca tesis edilen eğitim birimlerinde yaptıkları eğitim uygulamalarını;

i) (Mülga : 20/6/2001 - 4684/10 md.)

j) (Ek : 29/6/2001 - 4702/6 md.) "Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumları", mesleki ve teknik eğitim alanında, diplomaya götüren orta öğretim kurumları ve mesleki ve teknik eğitim yapan yükseköğretim kurumları ile belge ve sertifika programlarının uygulandığı her tür ve derecedeki örgün ve yaygın eğitim-öğretim kurumlarını; ⁽¹⁾

k) (Ek : 29/6/2001 - 4702/6 md.) "Personel", kamu ve özel kurum, kuruluş ve işyerlerinde maaş ya da ücret karşılığında çalışan kadrolu veya sözleşmeli elemanlar ile işçileri;

l) (Ek : 29/6/2001 - 4702/6 md.) "İşletme", mal ve hizmet üreten kamu ve özel kurum, kuruluş ve işyerlerini;

m) (Ek : 29/6/2001 - 4702/6 md.) "Eğitici Personel", mesleki yeterliğe sahip, öğrencilerin işyerindeki eğitiminden sorumlu, iş pedagojisi eğitimi almış, mesleki eğitim yöntem ve tekniklerini bilen ve uygulayan veya mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarında atölye, laboratuvar, meslek dersleri öğretmenliği yapabilme yetkisine sahip kişiyi;

n) (Ek : 29/6/2001 - 4702/6 md.) "Meslek Alanı", ortak özelliklere sahip birden fazla meslek dalını içeren; bilgi, beceri, tutum, davranış ve istihdam olanağı sağlayan alanı;

o) (Ek : 29/6/2001 - 4702/6 md.) "Meslek Dalı", bir meslek alanı içinde yer alan ve belirli konularda uzmanlaşmaya yönelik bilgi, beceri, tutum, davranış gerektiren ve istihdam olanağı sağlayan iş kollarından her birini;

İfade eder.

İKİNCİ KISIM
Kurullar
BİRİNCİ BÖLÜM
Mesleki Eğitim Kurulu

Kurul

Madde 4 – (Değişik : 29/6/2001 - 4702/7 md.)

Mesleki ve teknik eğitim programlarının uygulandığı her tür ve derecedeki örgün, yaygın ve çıraklık eğitimi, mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumları ile işletmelerde yapılacak mesleki eğitimin; planlanması, geliştirilmesi ve değerlendirilmesi konularında kararlar almak ve Bakanlığa görüş bildirmek üzere, Bakanlıkta Mesleki Eğitim Kurulu kurulur. Bu Kurulun kararları Bakanlık ve ilgili meslek kuruluşlarınca yürütülür.

Mesleki Eğitim Kurulu, Bakanlık Müsteşarının başkanlığında;

- a) Bakanlığın mesleki eğitimle görevli Müsteşar yardımcısı,
- b) İçişleri Bakanlığı Müsteşar yardımcısı,
- c) Maliye Bakanlığı Müsteşar yardımcısı,
- d) Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Müsteşar yardımcısı,
- e) Sağlık Bakanlığı Müsteşar yardımcısı,

(1) 13/2/2011 tarihli ve 6111 sayılı Kanunun 61 inci maddesiyle, bu bentte yer alan "orta öğretim kurumları" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve mesleki ve teknik eğitim yapan yükseköğretim kurumları" ibaresi eklenmiş ve metne işlenmiştir.

- f) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Müsteşar yardımcısı,
- g) Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Müsteşar yardımcısı,
- h) Turizm Bakanlığı Müsteşar yardımcısı,
- i) Devlet Planlama Teşkilatı Sosyal Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürü,
- j) Bakanlığın, mesleki eğitim ile ilgili genel müdürleri,
- k) Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu Başkanı veya üst düzey yetkilisi,
- l) Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Başkanı veya üst düzey yetkilisi,
- m) En çok işvereni temsil eden İşveren Sendikaları Konfederasyonu Başkanı veya üst düzey yetkilisi,
- n) En çok işçiyi temsil eden İşçi Sendikaları Konfederasyonu Başkanı veya üst düzey yetkilisi,
- o) Bankalar Birliği Başkanı veya üst düzey yetkilisi,
- p) Mesleki eğitim alanında görevlendirilecek Yükseköğretim Kurulu temsilcisi,
- r) Türkiye Serbest Muhasebeciler, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirleri Odaları Birliği Başkanı veya üst düzey yetkilisinden,

Oluşur.

Bakanlık, gerekli gördüğü durumlarda, Mesleki Eğitim Kurulu toplantılarına ilgili kurum temsilcilerini de davet eder.

Milli Eğitim Bakanı, gerekli gördüğü durumlarda Mesleki Eğitim Kurulu toplantılarına başkanlık eder. Mesleki Eğitim Kurulunun sekretarya hizmetleri Bakanlıkça yürütülür. Mesleki Eğitim Kurulunun toplantı ve çalışma esasları yönetmelikle düzenlenir.

Görevleri

Madde 5 – Mesleki Eğitim Kurulunun görevleri şunlardır:

- a) Gerek bu Kanun ve gerekse bu Kanuna göre çıkarılacak olan yönetmelik hükümlerinin uygulanmasını takip etmek ve değerlendirmesini sağlamak.
- b) Muhtelif sektör ve branşta çıraklık eğitimi ile meslek eğitimi konusunda eğitim ihtiyaçlarını tespit etmek ve Bakanlığa bildirmek.
- c) Mesleki Eğitim programlarının esasları ve süreleri hakkında Bakanlığa görüş bildirmek.
- d) Çıraklık ve işletmelerdeki mesleki eğitim sınav komisyonlarının kurulması ve çalışması ile sınavların yapılış usullerine ilişkin yönetmelik taslaklarını hazırlamak ve Bakanlığa sunmak.
- e) Aday çırak, çırak ve işletmelerde mesleki eğitim gören öğrenciler için sözleşme modellerini hazırlamak ve Bakanlığa sunmak.
- f) Lüzumu halinde çıraklık ve mesleki eğitim ile ilgili konuların incelenmesi için ihtisas komisyonları kurmak.
- g) Çıraklık ve mesleki eğitimle ilgili Bakanlıkça gönderilecek konuları incelemek ve görüş bildirmek.
- h) Bu Kanuna göre yapılacak çıraklık ve işletmelerdeki mesleki eğitimde; uygulama alanına alınacak veya çıkarılacak yer ve meslekleri belirlemek ve Bakanlığa görüş bildirmek.
- i) İl Mesleki Eğitim Kurullarının yıllık çalışma raporlarını değerlendirmek.
- j) Teknolojik gelişmelerin ve iş hayatındaki değişmelerin meslek eğitimine etkilerini izlemek ve Bakanlığa bildirmek.

İKİNCİ BÖLÜM

İl Mesleki Eğitim Kurulu

Kurul

Madde 6 – (Değişik : 29/6/2001 - 4702/8 md.)

Bu Kanun kapsamında mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumları ile işletmelerde yapılacak mesleki eğitimin planlanması, geliştirilmesi, değerlendirilmesi konularında karar almak ve valiliğe görüş ve tavsiyelerde bulunmak üzere illerde il mesleki eğitim kurulu kurulur.

İl mesleki eğitim kurulu, il milli eğitim müdürünün başkanlığında;

- a) Belediye başkanı veya temsilcisi (Büyük şehirlerde vali tarafından belirlenecek belediye başkanı veya temsilcisi),
- b) İl sağlık müdürü veya temsilcisi,
- c) İl sanayi ve ticaret müdürü,
- d) Esnaf ve sanatkarlar odaları birliği başkanı veya temsilcisi ile mesleki eğitimin yapıldığı mesleklerle ilgili oda yöneticileri arasından Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği Başkanlığınca seçilecek üç üye,
- e) İl ticaret odası başkanı veya temsilcisi,
- f) İl sanayi odası başkanı veya temsilcisi,
- g) Sanayi ve ticaret odalarının ayrı ayrı kurulmadığı yerlerde, il sanayi ve ticaret odası başkanı veya temsilcisi,
- h) İlin, mesleki eğitimden sorumlu milli eğitim müdür yardımcısı,
- i) Kurulun sekretarya görevini yürüten okul müdürü,
- j) İlde faaliyet gösteren mesleki ve teknik eğitim okullarından ve kurumlarından birer yönetici,
- k) En fazla işçiyi temsil eden konfederasyonun o il için göstereceği işçi sendikaları temsilcisi,

- l) Defterdar veya temsilcisi,
m) Türkiye İş Kurumu il müdürü veya temsilcisi,
n) Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığı sigorta müdürü veya temsilcisi,
o) En fazla işvereni temsil eden konfederasyonun, o il için göstereceği işveren sendikaları temsilcisinden,
Oluşur.

İl mesleki eğitim kurulu toplantılarına, gerekirse başkanın isteği üzerine ilgili kurum temsilcileri de davet edilir. İl mesleki eğitim kurulu toplantı ve çalışma esasları yönetmelikle belirlenir.

İl mesleki eğitim kurulunun kararları valinin onayı ile uygulanır. Vali, gerekli gördüğü hallerde il mesleki eğitim kuruluna başkanlık eder.

Görevleri

Madde 7 – İl Mesleki Eğitim Kurulunun görevleri şunlardır:

- a) Muhtelif sektör ve branşdaki çıraklık ve mesleki eğitim ihtiyacını il seviyesinde tespit etmek ve Bakanlığa sunmak.
b) Bakanlıkça gönderilen çıraklık ve mesleki eğitim çerçeve programlarının il ihtiyaçlarına göre düzenlenmesi için Bakanlığa görüş bildirmek.
c) Çıraklık ve mesleki eğitim uygulamalarında ortaya çıkan uyumsuzlukların çözümüne yardımcı olmak.
d) Bu Kanun hükümlerinin il seviyesinde eksiksiz yerine getirilmesi için gerekli tedbirleri almak.
e) Çıraklık ve Mesleki Eğitim konularında valilikçe gönderilecek konuları incelemek ve sonuçlandırmak.
f) İldeki çıraklık ve mesleki eğitim uygulamalarını takip etmek ve değerlendirmek. Bu konu ile ilgili yıllık çalışma raporunu hazırlamak ve Bakanlığa sunmak.

Kapsama alma

Madde 8 – İlin Bakanlıkça Kanun kapsamına alınma kararının yayımı tarihinden itibaren üç ay içinde "İl Mesleki Eğitim Kurulu" kurulur.

ÜÇÜNCÜ KISIM *Çıraklık, Kalfalık ve İşletmelerde Mesleki Eğitim* BİRİNCİ BÖLÜM *Çıraklık ve Kalfalık Eğitimi*

Aday çırak

Madde 9 – İlköğretim okulunubitirmiş olanlar, bir mesleğe hazırlık amacı ile çıraklık dönemine kadar işyerlerindeaday çırak olarak eğitilebilirler. ⁽¹⁾

Çıraklık şartları

Madde 10 – Çırak olabilmek için aşağıdaki şartlar aranır.

- a) 14 yaşını doldurmuş, 19 yaşından gün almamış olmak.⁽²⁾
b) En az ilköğretim okulu mezunu olmak.
c) Bünyesi ve sağlık durumu gireceği mesleğin gerektirdiği işleri yapmaya uygun olmak.

(1) Bu maddede yer alan "eğitilirler" ibaresi, 16/8/1997 tarih ve 4306 sayılı Kanununun 6 ncı maddesiyle "eğitilebilirler" olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(2) Bu bentte yer alan "onüç yaşını" ibaresi, 16/8/1997 tarih ve 4306 sayılı Kanununun 6 ncı maddesiyle "ondört yaşını" olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(Ek : 29/6/2001 - 4702/9 md.) Ancak, ondokuz yaşından gün almış olanlardan daha önce çıraklık eğitiminden geçmemiş olanlar, yaşlarına ve eğitim seviyelerine uygun olarak düzenlenecek mesleki eğitim programlarına göre çıraklık eğitimine alınabilir.

Ağır, tehlikeli veya özellik arz eden mesleklere alınacak çırakların öğrenim ve yaş durumu ilgili kuruluşların görüşü alınarak Bakanlıkça belirlenir.

Aday çırak ve çırakların statüleri

Madde 11 – Aday çırak ve çırak; öğrenci statüsünde olup, öğrencilik haklarından yararlanır. Bunlar işyerinde çalışan işçi sayısına dahil edilmezler.

Eğitim ve çalışma

Madde 12 – **(Değişik birinci fıkra : 29/6/2001 - 4702/10 md.)** Aday çırak ve çıraklar, mesleğin özelliğine göre haftada sekiz saatten az olmamak üzere genel ve mesleki eğitim görürler. Bu eğitime katılmaları için aday çırak ve çırak öğrencilere ücretli izin verilir. Mevsime göre özellik arz eden mesleklerde teorik ve pratik eğitim belirli aylarda bloklaştırılmış olarak yapılabilir.

(Değişik : 29/6/2001 - 4702/10 md.) Aday çırak ve çıraklar, pratik eğitimlerini işyerlerinde, işyerindeki eksik kalan pratik eğitimleri ile teorik eğitimlerini mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarında veya Bakanlıkça uygun görülen işyerlerinin eğitim birimlerinde yapar. Teorik ve pratik eğitim birbirlerini tamamlayacak şekilde planlanır ve yürütülür.

Pratik eğitim, hazırlanmış eğitim programlarına göre, işyerinin ve mesleğin özelliklerine uygun olarak usta öğreticinin gözetiminde yapılır. Pratik eğitimde 1475 sayılı İş Kanununun 69 uncu maddesi hükmü gözönünde bulundurulur.

Çıraklık eğitiminin esas ve usulleri yönetmelikle düzenlenir.

Sözleşme yapılması

Madde 13 – **(Değişik birinci fıkra : 29/6/2001 - 4702/11 md.)** Bu Kanun kapsamında bulunan il ve mesleklerde faaliyet gösteren iş yerleri, Bakanlıkça tespit edilecek illerde ve meslek dallarında ondokuz yaşından gün almamış kişileri çıraklık sözleşmesi yapmadan çalıştıramazlar. Mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarının örgün eğitim programlarından mezun olanlar ve kalfalık belgesi sahipleri bu hükmün dışında tutulur.

İşyeri sahibi, aday çırağı ve çırağı çalıştırmaya başlamadan önce bunların velisi veya vasisi veya reşit ise kendisi ile yazılı çıraklık sözleşmesi yapmak zorundadır.

Çıraklık sözleşmesi; çırağın sözleşme süresi içinde reşit olması halinde, çırağın rızasıyla, işyeri sahibinin değişmesi halinde yeni işyeri sahibi aynı mesleği sürdürüyorsa ve rızasıyla devam eder, aynı mesleği sürdürmüyorsa sözleşme feshedilir. Fesih halinde çırağın önceki çalışmaları geçerli olup; yeni yapacağı çıraklık sözleşmesi ile çıraklık statüsünü devam ettirerek çıraklık süresini ve eğitimini tamamlar.

(Değişik : 29/6/2001 - 4702/11 md.) Bu Kanunun uygulandığı yer ve meslek dallarında 818 sayılı Borçlar Kanununun çıraklık sözleşmesine dair hükümleri ile onsekiz yaşını doldurduktan sonra sözleşmesi devam eden çıraklar hakkında 1475 sayılı İş Kanununun, İşçi Sağlığı ve Güvenliği başlıklı beşinci bölümünde yer alan hükümleri dışındaki hükümler uygulanmaz.

Çıraklığa başlama ve çıraklık süresi

Madde 14 – Çıraklığa bir deneme dönemi ile başlanır. Bu dönem mesleğin özelliğine göre bir aydan az, üç aydan fazla olamaz. Bu süre Bakanlıkça tespit edilir. Deneme döneminden sonra taraflar 10 gün içinde ilgili Mesleki Eğitim Merkezi müdürlüğüne başvurmadığı takdirde çıraklık sözleşmesi kesinleşir ve bu dönem çıraklık süresinden sayılır. Deneme döneminde ücret ödenir. Aday çıraklıktan çıraklığa geçenler deneme dönemini yapmış sayılırlar.

(Değişik : 29/6/2001 - 4702/12 md.) Meslekler itibarıyla çıraklık eğitimine girişte aranan eğitim düzeyi ve çıraklık süresi ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri de alınarak Bakanlıkça en az iki, en çok dört yıl olarak belirlenir. Bu süre kesintisiz olarak devam eder. Yıllık izin dışındaki iki aydan fazla devamsızlıklar çıraklık süresine eklenir.

(Ek : 29/6/2001 - 4702/12 md.) Lise ve daha üst düzeyde genel eğitimden sonra çıraklık eğitimine başlayanlar için eğitim süresi, mesleklerindeki çıraklık eğitimi süresinin yarısına kadar kısaltılabilir. Bu sürenin ne kadar kısaltılabileceği, ilgili meslek kuruluşunun teklifi ve Mesleki Eğitim Kurulunun uygun görüşü alınarak Bakanlıkça belirlenir.

(Ek : 29/6/2001 - 4702/12 md.) Ayrıca, mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarında uygulanan örgün eğitim programlarının herhangi bir kademesinden ayrılanlar ile yaygın eğitim programlarını tamamlayarak belge veya sertifika alanlardan, kendi alanlarında çıraklık eğitimine başlayanlar için çıraklık eğitim süresi daha önce aldığı mesleki eğitim programının içeriği ile devam edeceği çıraklık eğitimi programının içeriği değerlendirilerek Bakanlıkça belirlenir.

Usta öğretici bulundurma şartı

Madde 15 – Aday çırak ve çırak almak için işyerinde usta öğretici bulunması şarttır.

Kalfalık imtihanı

Madde 16 – Kalfa adayının mesleği ile ilgili bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarına iş hayatınca kabul edilebilir seviyede sahip olup olmadığı kalfalık sınavı ile tespit edilir.

Çıraklar kabul edilebilir mazeretleri dışında çıraklık eğitimi süresi sonunda açılacak ilk kalfalık sınavına girmek zorundadırlar.

Sınav komisyonunun teşkili ile sınavın esasları ve usulleri yönetmelikle düzenlenir.

Çıraklık sözleşmesi ilk kalfalık sınavını izleyen ikinci kalfalık sınavının tamamlanması ile sona erer. Sözleşmenin sona ermesini takip eden aybaşından itibaren Bakanlıkça çıraklar için ödenen her türlü sigorta primlerinin ödenmesine son verilir.

Kalfa unvanını kullanma ve işyeri değiştirme

Madde 17 – Bu Kanuna göre kalfalık hakkını elde edenlere kalfalık belgesi verilir. Kalfalık belgesi bulunmayanlar kalfa unvanı ile çalışamaz ve çalıştırılmazlar. Bu belgeye sahip olanlar, kalfalık unvanı kullanılmayan işyerlerinde dengi işlerde çalıştırılırlar.

507 sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkarlar Kanunu kapsamındaki işyerlerinde çalışarak kalfa olanlar en az bir yıl o işyerinde çalışırlar.

Bu sürenin sonunda işyerini değiştirmek isteyen kalfaya üç ay önce başvurmak kaydıyla, o işyeri çıkma izni verir. Çıkma izni olmadan başka işyerleri kalfayı işe alamazlar.

Kalfaların işten ayrılmalarını gerektiren hususlar yönetmelikle belirlenir.

İKİNCİ BÖLÜM

İşletmelerde Meslek Eğitimi

Madde 18 – (Değişik : 29/6/2001 - 4702/13 md.)⁽¹⁾

On ve daha fazla personel çalıştıran işletmeler, çalıştırdıkları personel sayısının yüzde beşinden az, (...) olmamak üzere mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumu öğrencilerine beceri eğitim yaptırır. Öğrenci sayısının tespitinde kesirler tama iblağ olunur.⁽¹⁾⁽²⁾

Deprem, sel ve yangın gibi tabii afetler sonucu yörede faal durumda kalan işletmelerin eğitim olanakları dikkate alınarak, bu işletmeler için yukarıda belirtilen oranlar, il mesleki eğitim kurulunun teklifi ve Bakanlığın onayı ile değiştirilebilir.

Mesleki eğitim kapsamına alınıp alınmadığına bakılmaksızın ondan az personel çalıştıran işletmeler de mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumları öğrencilerine bu Kanunun ilgili hükümlerine göre beceri eğitimi yaptırabilirler.⁽¹⁾

Vardiya usulü veya mevsimlik olarak faaliyet gösteren işletmelerde eğitim görececek öğrenci sayısının tespitinde gündüz vardiyasında veya faaliyet gösterdiği mevsimde çalışan personel sayısı esas alınır.

Bu Kanun kapsamına giren illerde on ve daha fazla personel çalıştıran işletmeler, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bölge müdürlüklerince her yıl şubat ayı içerisinde il mesleki eğitim kuruluna bildirilir. Beceri eğitimi yapacak Türk Silahlı Kuvvetlerine bağlı işletmeler, Bakanlık ve Milli Savunma Bakanlığınca birlikte belirlenir.⁽¹⁾

(1) 13/2/2011 tarihli ve 6111 sayılı Kanunun 62 nci maddesiyle, bu maddenin birinci ve beşinci fıkralarında yer alan "yirmi" ibareleri "on" şeklinde, üçüncü fıkrasında yer alan "yirmiden" ibaresi "ondan" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(2) 30/3/2012 tarihli ve 6287 sayılı Kanunun 12 nci maddesiyle, bu fıkrada yer alan "yüzde onundan fazla" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

İşletmelerdeki personel sayısının tespitinde her yılın ocak ayı, yaz mevsiminde faaliyet gösteren işletmelerde temmuzayı esas alınır. Beceri eğitimi uygulamasına da öğretim yılı başında başlanır.

İşletmelerde mesleki eğitim uygulaması kapsamına alınacak iller ve meslekler, Mesleki Eğitim Kurulunun görüşü doğrultusunda Bakanlıkça tespit edilir.

Bu madde kapsamında on ve daha fazla öğrenciye beceri eğitimi yaptıracak işletmeler bu amaçla bir eğitim birimi kurar. Bu birimde, yapılan eğitim için alanında ustalık yeterliğine sahip ve iş pedagoisi eğitimi almış usta öğretici veya eğitimci personel görevlendirilir.

(Ek fıkra: 13/2/2011-6111/62 md.) Bu maddede belirtilen on personel sayısını beş personele kadar indirmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Eğitim programları

Madde 19 – İşletmelerde uygulanacak ağır ve tehlikeli işlerde yapılacak eğitim dahil meslek eğitimi programları Mesleki Eğitim Kurulunun görüşü alınarak Bakanlıkça tespit edilir.

Teorik eğitim

Madde 20 – (Değişik : 29/6/2001 - 4702/14 md.) İşletmelerde beceri eğitimi gören öğrencilerin teorik eğitimi, mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarında veya işletmelerin eğitim birimlerinde yapılır. Çalışma saatleri içinde yapılacak teorik eğitim haftada oniki saatten az olamaz. Bu eğitim yoğunlaştırılmak suretiyle de yapılabilir. Teorik eğitim günlerinde öğrenciler ücretli izinli sayılır.

Mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarında ve işletmelerde yapılan mesleki eğitime ilişkin esas ve usuller ile sınavların yapılış şekilleri, Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

İşyeri şartlarına uyma

Madde 21 – İşletmelerde beceri eğitimi gören öğrenciler, işyerlerinin şartlarına ve çalışma düzenine uymak zorundadırlar.

Eğitimin devamı

Madde 22 –(Değişik birinci fıkra : 29/6/2001 - 4702/15 md.) İşletmelerde grev ve lokavt uygulaması, deprem, yangın ve sel gibi afetler olması halinde mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumu öğrencileri eğitimlerini kendi mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarında sürdürür.

İşletmeler beceri eğitimi başladıktan sonra personel sayısında azalma olması halinde de, eğitime alınan öğrenciler okuldan mezun oluncaya kadar eğitimi devam ettirirler.

Beceri eğitimi yaptırabilecek diğer işletmeler

Madde 23 – Bakanlıkça "İşletmelerde meslek eğitimi" kapsamına alınıp alınmadığına bakılmaksızın on ve daha fazla personel çalıştıran işletmelerde, teknik lise ve meslek lisesi öğrencilerine bu Kanunun ilgili hükümlerine göre beceri eğitimi yaptırabilirler.⁽¹⁾

Mesleki eğitime katılma payı

Madde 24 – On ve daha fazla personel çalıştıran ve Bakanlıkça işletmelerde mesleki eğitim kapsamına alınan, ancak, beceri eğitimi yaptırmayan işletmeler, beceri eğitimi yaptırması gereken her öğrenci için eğitim süresince her ay 18 yaşını bitirenlere ödenen asgari ücretin net tutarının 1/3'ü nispetinde, yirmi ve daha fazla personel çalıştırılması halinde 2/3'ü nispetinde (**Değişik ibare : 20/6/2001 - 4684/10 md.**) Saymanlık hesabına para yatırmakla yükümlüdürler.⁽¹⁾⁽²⁾

Mesleki eğitim şartlarına sahip olan işletmelere Bakanlıkça öğrenci gönderilememesi halinde bu işletmeler, (...) ⁽³⁾ katılma payı ödemezler.

Bu sayının tespitinde görev ve çalışma statüsüne bakılmaksızın işyerinde 1475 sayılı İş Kanununa tabi olarak çalıştırılan personel sayısı dikkate alınır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Ücret, Sosyal Güvenlik ve izin

Ücret ve Sosyal Güvenlik

Madde 25 – Aday çırak, çırak ve işletmelerde meslek eğitimi gören öğrencilere ödenecek ücret ve bu ücretlerdeki artışlar; aday çırak veya çırağın velisi veya vasisi veya kişi reşit ise kendisi; öğrenciler için okul müdürlüğü ile işyeri sahibi arasında Bakanlıkça belirlenen esaslara göre düzenlenecek sözleşme ile tespit edilir. (**Değişik son cümle: 13/2/2011-6111/64 md.**) Ancak, işletmelerde meslek eğitimi gören örgün eğitim öğrencilerine, asgari ücretin net tutarının yirmi ve üzerinde personel çalıştıran işyerlerinde **yüzde 30'undan**, yirmiden az personel çalıştıran işyerlerinde **yüzde 15'inden**, aday çırak ve çırağa yaşına uygun asgari ücretin **yüzde 30'undan** aşığı ücret ödenemez.

Aday çırak, çırak ve öğrencinin eğitimi sırasında işyerinin kusuru halinde meydana gelecek iş kazaları ve meslek hastalıklarından işveren sorumludur.

Aday çırak, çırak ve öğrencilere ödenecek ücretler her türlü vergiden müstesnadır.

Aday çırak, çırak ve işletmelerde meslek eğitimi gören öğrencilere sözleşmenin akdedilmesi ile 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun iş kazaları ve meslek hastalıkları ile hastalık sigortaları hükümleri uygulanır. Sigorta primleri 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesi gereğince bunların yaşına uygun **asgari ücretin % 50'si üzerinden** Bakanlık ve mesleki ve teknik eğitim yapan yükseköğretim kurumlarının bağlı olduğu üniversitelerin bütçesine konulan ödenekle karşılanır.⁽⁴⁾

(1) 13/2/2011 tarihli ve 6111 sayılı Kanunun 62 nci maddesiyle, bu maddelerde yer alan "yirmi" ibareleri "on" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(2) 13/2/2011 tarihli ve 6111 sayılı Kanunun 63 üncü maddesiyle, bu fıkrada yer alan "her ay 18 yaşını bitirenlere ödenen asgari ücretin 2/3'ü nispetinde" ibaresi "her ay 18 yaşını bitirenlere ödenen asgari ücretin net tutarının 1/3'ü nispetinde, yirmi ve daha fazla personel çalıştırılması halinde 2/3'ü nispetinde" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(3) Bu fıkrada yer alan "fona" ibaresi, 20/6/2001 tarih ve 4684 sayılı Kanunun 10 uncu maddesiyle yürürlükten kaldırılmış olup, bu hüküm 1/1/2002 tarihinde yürürlüğe girecektir.

(4) 13/2/2011 tarihli ve 6111 sayılı Kanunun 64 üncü maddesiyle, bu fıkraya "Bakanlık" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve mesleki ve teknik eğitim yapan yükseköğretim kurumlarının bağlı olduğu üniversitelerin" ibaresi eklenmiş ve metne işlenmiştir.

Aday çırak, çırak ve işletmelerde mesleki eğitim gören öğrenciler hakkında 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 23, 24, 35 ve 42 nci maddeleri hükümleri uygulanmaz. Ayrıca bunlara aynı Kanuna göre işgöremezlik ödenekleri bağlanacak sürekli işgöremezlik gelirine esas olacak günlük kazançların tespitinde sigorta primine esas tutulan ücret dikkate alınır.

İzin

Madde 26 – Aday çırak, çırak ve işletmelerde mesleki eğitim gören öğrencilere işletmelerce her yıl tatil aylarında biray ücretli izin verilir. Ayrıca mazeretleri kabul edilenlere okul müdürlüğünün görüşü alınarak bir aya kadar ücretsiz izin de verilebilir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Ustalık

Ustalık eğitimi

Madde 27 – Kalfalık yeterliğini kazanmış olanların mesleki yönden gelişmelerini ve bağımsız işyeri açabilmelerini temin için gerekli yeterlikleri kazandırmak gayesiyle Bakanlıkça ustalık eğitimi kursları düzenlenir.

Bu kursların kapsam ve süreleri Mesleki Eğitim Kurulunun görüşü alınarak Bakanlıkça tespit edilir.

Kurslar çalışma saatleri dışında açılır.

Ustalık sınavı

Madde 28 – a) Ustalık sınavı, adayın, kendi mesleğinde usta olarak çalışabilmesi için gerekli bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarını mal ve hizmet üretiminde iş hayatınca kabul edilebilir standartlara göre bağımsız olarak uygulayıp uygulayamadığını ölçmek amacı ile düzenlenir.

Sınavın esas ve usulleri yönetmelikle düzenlenir.

b) **(Değişik : 29/6/2001 - 4702/16 md.)** Kalfaların, ustalık sınavlarına girebilmesi için mesleklerin özelliğine göre Bakanlıkça belirlenecek süre kadar çalışmış ve ustalık eğitimi kurslarını başarı ile tamamlamış olmaları gerekir.

c) Kalfalık yeterliğini kazanmış olup mesleklerinde en az beş yıl çalışmış olanlar ustalık sınavlarına doğrudan katılabilirler.

Bu sınavları başarı ile tamamlayanlara ustalık belgesi verilir. Ustalık belgesi bulunmayanlar usta unvanı ile çalışamaz ve çalıştırılmazlar.

Meslek lisesi mezunları için ustalık

Madde 29 – (Değişik : 29/6/2001 - 4702/17 md.)

En az üç yıl süreli mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarından veya mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarından mezun olanlar, Bakanlıkça düzenlenen ustalık eğitim kurslarına katılabilecekleri gibi doğrudan da ustalık sınavlarına girebilir.

Bu kursların kapsam ve süreleri ile sınavların esas ve usulleri Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Ustalık unvanının kullanılmadığı mesleklerde çalışanlara, ustalık belgesinin hak, yetki ve sorumluluklarını taşıyan belge aynı esaslara göre verilir.

Mesleki ve teknik orta öğretim kurumu veya mesleki ve teknik eğitim merkezi mezunlarından, alanlarında Bakanlığa bağlı iki yıllık bir yaygın eğitim kurumundan belge alanlara doğrudan ustalık belgesi verilir. ⁽¹⁾

İşyeri açma

Madde 30 – (Değişik : 29/6/2001 - 4702/18 md.)

Ustalık belgesine sahip olanlar veya bunları işyerlerinde çalıştıranlar bağımsız işyeri açabilir.

Bu Kanun kapsamına alınan il ve mesleklerde; belediyeler ve işyeri açma izni vermeye yetkili diğer kurum ve kuruluşlar işyeri açacaklardan, meslek odaları ise işyeri sahibi olarak üye kaydı yaptıracaklardan, ustalık belgesi istemek zorundadır.

Bu işyerlerinde alanında mesleki eğitim almış olanlar istihdam edilir. İstihdam edilenlerin almaları gereken eğitimin seviyesi, türü ile halen çalışanların durumu Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

İşyeri sahipleri veya o işyerinde çalışan ustalık belgesi sahipleri, ustalık belgelerini işyerlerine asar.

Ustalık belgesi sahibi olanlar bu haklarını onsekiz yaşını tamamlayana kadar kullanamaz.

Teknik lise mezunları veya mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarının dört yıllık eğitim programlarından mezun olanlara, ustalık belgesinin yetki ve sorumluluklarını taşıyan, mesleklerinde bağımsız İşyeri Açma Belgesi verilir. ⁽¹⁾

Usta öğreticilik

Madde 31 – Ustalık yeterliğini kazanmış olanlar Bakanlıkça açılacak iş pedagojisi kurslarını başarıyla tamamladıkları takdirde kendilerine usta öğreticilik belgesi verilir.

⁽¹⁾ Ustalık belgesi ile ilgili olarak 18/5/2004 tarihli ve 5174 sayılı Kanunun 102 nci maddesine bakınız.

BEŞİNCİ KISIM

(Değişik başlık : 20/6/2001 - 4684/10 md.) Çıracılık, Mesleki ve Teknik Eğitimi
Geliştirme ve Yaygınlaştırma Faaliyetlerinin Desteklenmesi

Kuruluş ⁽¹⁾

Madde 32 – (Değişik : 20/6/2001 - 4684/10 md.)

a) Çıracılık, mesleki ve teknik eğitimi geliştirme ve yaygınlaştırma hizmet ve faaliyetlerinde kullanılmak üzere;

- 1) Bakanlık bünyesinde bulunan döner sermaye işletmelerinin kârları,
- 2) Bakanlığa bağlı kurumlarda eğitim öğretimde üretilen malların satışından elde edilen gelirler,
- 3) Bağış, yardım ve diğer her türlü gelirler,

Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Saymanlık Müdürlüğü hesabına yatırılır. Yatırılan bu tutarlar Maliye Bakanlığınca bir yandan genel bütçeye özel gelir, diğer yandan Bakanlık bütçesinde açılacak tertiplere özel ödenek kaydedilir. Bu suretle ödenecek kaydedilen miktarlardan yılı içerisinde harcanmayan tutarları ertesi yıl bütçesine devren özel gelir ve ödenek kaydetmeye Maliye Bakanı yetkilidir.

b) Çıracılık, mesleki ve teknik eğitim geliştirme ve yaygınlaştırma hizmet ve faaliyetlerinde kullanılmak üzere Bakanlık bütçesine özel ödenek kaydedilen bu tutarlar aşağıdaki hizmetlerin yerine getirilmesinde kullanılır:

- 1) Çıracılık, örgün ve yaygın mesleki ve teknik öğretim kurumlarında görevli yönetici, öğretmen, uzman, kadrolu ve kadrosuz usta öğreticilerin nitelik ve niceliklerinin yükseltilmesi için yurt içinde eğitimlerinde,
- 2) Mesleki ve teknik eğitim metotlarının ve araçlarının araştırılması, geliştirilmesi ve yaygınlaştırılmasında,
- 3) Çıracılık, örgün ve yaygın mesleki ve teknik öğretim kurumlarının atölye ve laboratuvarları için makine, araç, takım ve teçhizat alınması, gerektiğinde kiralanması, bunların bakım ve tamirinde,
- 4) Çıracılık, örgün ve yaygın mesleki ve teknik eğitim kurumlarında görevli kadrolu ve kadrosuz atölye ve meslek dersi öğretim elemanlarına asli görevleri dışında, okulda ve işyerlerinde yapılan eğitimle ilgili normal maaş ve ücretlerine ilave ek ücret ödenmesinde,
- 5) Çıracılık, örgün ve yaygın mesleki teknik eğitimle ilgili her türlü yayınların hazırlanması, tercümesi, çoğaltılması, satın alınması ve dağıtılmasında,
- 6) Çeşitli mesleklerde çalışmakta olanlara hizmet içinde ve mesleklerinde gelişmeleri için gerekli bilgi ve becerilerin kazandırılması için Bakanlığa bağlı eğitim kurumlarında kurslar, seminerler ve eğitim programları düzenlenmesinde,
- 7) İş öncesi eğitimi, yaygın ve çıracılık eğitiminde,
- 8) Mesleki Eğitim Kurulu ile İl Mesleki Eğitim Kurulu toplantılarına katılan başkan, üye, müşavir üye, imtihan ve mesleki ihtisas komisyonu üyelerine Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine tespit edilecek miktarda verilecek yolculuk ve huzur hakkı ödemelerinde.

---

(1) Bu maddenin uygulanması ile ilgili olarak 31/12/2005 tarihli ve 26040 Mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 27/12/2005 tarihli ve 5437 sayılı 2006 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununun 13 üncü maddesine bakınız.

Çıraklık, mesleki ve teknik eğitimi teşvik

Madde 33 – (Mülga: 20/6/2001 - 4684/10 md.)

ALTINCI KISIM

Çeşitli Hükümler

Sanayi sitelerinde çıraklık eğitimi kurumları

Madde 34 – Sanayi ve Ticaret Bakanlığı; bakanlıkla koordineli olarak sanayi sitelerinde çıraklık eğitimi kurumlarının yer almasına yardımcı olur.

Denklik

Madde 35 – (Değişik : 29/6/2001 - 4702/19 md.)

Kapsamı, şartları ve süresi Bakanlıkça belirlenecek telafi eğitimine katılan ve bu eğitim sonunda yapılacak sınavlarda başarılı olan kalfa, usta ve genel lise mezunlarına, bitirdikleri meslek alanının diploması verilir.

Yabancı ülkelerden ve ülkemizdeki mesleki eğitim kuruluşlarından, Bakanlığa bağlı mesleki ve teknik eğitim okulu ve kurumları ile denkliği Bakanlıkça kabul edilen diğer bakanlıklara bağlı okul ve kurumlardan alınmış sertifikalar ve belgeler; çıraklık, kalfalık ve ustalık eğitimine geçişte değerlendirilir.

Denklikle ilgili esas ve usuller Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Eğitim giderleri

Madde 36 – Aday çırak, çırak, kalfa ve işletmelerde mesleki eğitimde kamu ve özel kuruluşlarca yapılan teorik ve pratik eğitim giderleri kendi kurum ve kuruluşlarınca, işyerlerinde yapılan pratik eğitimin giderleri ise işyerlerince karşılanır.

İşyerleri pratik eğitim için eğitim mahalli, sınavlar için sınav ortamı, araç ve gereç hazırlarlar.

Meslek kursları

Madde 37 – Bakanlık, örgün eğitim sisteminden ayrılmış, istihdam için gerekli yeterliklere sahip olmayan kişileri iş hayatında istihdam imkanı olan görevlere hazırlamak amacıyla meslek kursları düzenler. Kurslara katılanlar kursa devam ettikleri sürece bu Kanunun çırak ve öğrencilere verdiği haklardan yararlanırlar.

Bakanlık, kursların düzenlenmesinde ilgili Bakanlık, kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapar.

Geliştirme ve uyum kursları

Madde 38 – Yirmi ve daha fazla personel çalıştıran işletmeler çalıştırdığı personelin işindeki verimini yükseltmek, yeni teknolojilere uyumunu ve mesleklerinde gelişmelerini sağlamak amacıyla çalışma saatleri dışında çeşitli kurslar açarlar veya aynı amaca yönelik diğer kurumlarca açılan kurslara katılmalarını sağlarlar.

İşletmeler; kurs programlarının hazırlanmasında, uygulanmasında ve değerlendirilmesinde Bakanlık, İş ve İşçi Bulma Kurumu ile işbirliği yaparlar. Kursların açılması ve işleyişine ilişkin esas ve usuller yönetmelikle düzenlenir.

Özel eğitim kursları

Madde 39 – Bakanlık, özel eğitime muhtaç kişilere iş hayatında geçerliliği olan görevlere hazırlayıcı özel meslek kursları düzenler. Kursların düzenlenmesinde ve uygulanmasında bu kişilerin ilgi, ihtiyaç ve yetenekleri dikkate alınır.

Kurslara katılanlar kursa devam ettikleri sürece bu Kanunun çırak ve öğrencilere verdiği haklardan yararlanırlar.

Yolluk ve huzur hakkı

Madde 40 – (Mülga: 20/6/2001 - 4684/10 md.)

Denetleme ve ceza

Madde 41 – (Değişik: 23/1/2008-5728/458 md.)

Bu Kanun hükümlerine göre Bakanlığa bağlı eğitim kurumlarının dışında kamu ve özel kurum ve kuruluşlarında yapılan aday çırak, çırak ve kalfaların eğitimi ile işletmelerde yapılan mesleki eğitim, öğrencilerin bu eğitiminden sorumlu işletmelerin bağlı olduğu oda veya birliklerin temsilcilerinin katılımı ile Bakanlıkça; iş ortamı, sosyal güvenlik, iş güvenliği ve sağlık şartları bakımından ise Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca denetlenir. Denetimle ilgili raporlar valiliğe verilir. Raporlarda belirtilen hususlar valilikçe değerlendirilir ve gereği yapılır.

Denetlemenin esas ve usulleri bu bakanlıklarca müştereken çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Bu Kanunun; 9, 10, 12, 13, 14, 15, 17, 20, 22, 25, 26, 28 ve 30 uncu maddelerindeki yükümlülükleri yerine getirmeyenlere ihtar cezası verilir. İhtarın tebliğinden itibaren on gün içinde yükümlülüklerini yerine getirmeyenlerden;

a) 9,10, 25, 26 ve 28 inci maddelerine aykırı davrananlara altıyüz Türk Lirası,

b) 12,13, 14, 15, 17, 20, 22 ve 30 uncu maddelerine aykırı davrananlar ile sözleşmeyi tek taraflı ve haksız olarak fesheden işletmelere dörtyüz Türk Lirası,

idari para cezası verilir.

Fiilin tekrarı hâlinde bu cezalar iki katına çıkarılır.

Fiilin sürmesi hâlinde ise meslekten geçici men cezası verilir.

Bu maddedeki idari yaptırımlara karar vermeye mahallî mülkî amir yetkilidir.

Bu Kanunun 30 uncu maddesine aykırı olarak açılan işyerleri durumun öğrenilmesinden itibaren İl Mesleki Eğitim Kurulu ile ilgili mercilerin müracaatı üzerine mahallî mülkî amirce yedi gün içinde kapatılır.

Mesleki ve Teknik Eğitim Araştırma ve Geliştirme Merkezi

Madde 42 – Çıraklık, Mesleki ve Teknik Eğitim konularında Bakanlıkça ihtiyaç duyulan planlama, araştırma, geliştirme ve üretim hizmetlerini yapmak veya yaptırmak amacıyla doğrudan merkeze bağlı taşra kuruluşu olarak "Mesleki ve Teknik Eğitim Araştırma ve Geliştirme Merkezi" kurulmuştur.

(Mülga ikinci fıkra: 20/6/2001 - 4684/10 md.)

Merkezin kuruluş, yönetim, işleyiş ve döner sermaye hizmetlerine ilişkin hususlar ile merkezde görevlendirilecek personelin nitelik ve çalışma esas ve usulleri tüzükle düzenlenir.

Merkezde sözleşmeli personel çalıştırılabilir. Merkezde görevli sözleşmeli personel dışındaki eğitim - öğretim sınıfı personeli; 2914 sayılı Yükseköğretim Kurulu Personel Kanunundaki esaslara göre Üniversitedeki emsalinin mali haklarından aynen faydalandırılır.

Madde 43 – (3423 sayılı Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Mesleki ve Teknik Öğretim Okulları Döner Sermayesi Hakkında Kanun ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

Kaldırılan hükümler

Madde 44 – a) 20/6/1977 tarih ve 2089 sayılı Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanunu;

b) 17/6/1938 tarih ve 3457 sayılı Sınai Müesseselerde ve Maden Ocaklarında Mesleki Kurslar Açılmasına dair Kanun;

Yürürlükten kaldırılmıştır.

Mesleki ve teknik eğitim merkezlerinin kuruluşu

Ek Madde 1 – (Ek : 29/6/2001 - 4702/21 md.)

Öncelikle, Bakanlıkça belirlenecek küçük yerleşim birimlerinde olmak üzere, mesleki ve teknik eğitim merkezleri kurulur. Bu merkezlerde, mesleki ve teknik eğitim alanında orta öğretim diploması, sertifika ve belge veren programları uygulanır.

Mesleki ve teknik eğitim merkezlerinin kurulmasına, eğitim, öğretim, yönetim ve üretim ile ilgili her türlü iş ve işlemlere ilişkin esas ve usuller Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Kalfalık ve ustalık belgesi verilmesi

Geçici Madde 1 – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte;

a) Bakanlıkça tesbit edilen meslek dallarında çalışmakta olup, bakanlıkça ilan edilecek tarihten itibaren üç ay içerisinde müracaat edenlerden;

1. 18 yaşını doldurmuş olanlar doğrudan,

2. 16 yaşını doldurmuş olanlar kapsam ve süreleri Bakanlıkça belirlenecek eğitime tabi tutulduktan sonra,

Kalfalık imtihanlarına alınırlar. İmtihanlarda başarılı olanlara kalfalık belgesi verilir.

3. Kalfalık belgesini almış olup 22 yaşını doldurmuş olanlara ustalık imtihanlarını başarmaları şartı ile ustalık belgesi verilir.

b) 1. (İptal: Ana.Mah.nin 17/2/2004 tarihli ve E.:2002/128, K.:2004/23 sayılı Kararı ile)

2. Lise dengi mesleki ve teknik öğretim kurumlarından 1985 - 1986 öğretim yılı sonuna kadar mezun olanlara;

Doğrudan ustalık belgesi verilir.

Kapsamda olmayan il ve mesleklerde kalfalık ve ustalık belgesi verilmesi

Geçici Madde 2 – Kanun kapsamına alınmamış il ve mesleklerin Bakanlıkça kanun kapsamına alınması halinde alınma tarihinden itibaren bu il ve mesleklerde kalfalık ve ustalık belgeleri bu kanunun geçici 1 inci madde hükümlerine göre verilir.

Yapılan uygulamaların geçerliliği

Geçici Madde 3 – 3457 sayılı Sınai Müesseselerde ve Maden Ocaklarında Mesleki Kurslar Açılmasına Dair Kanun ile 2089 sayılı Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanununa göre yapılan uygulamalar ve alınmış olan kalfalık ve ustalık belgeleri geçerlidir.

Sigorta primlerinin ödenmeye başlanması

Geçici Madde 4 – Bu Kanunun 25 inci maddesine göre sigorta primlerinin ödenmesine bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden mali yılbaşından itibaren başlanır. Bu tarihe kadar olan sürede primlerin işyeri sahiplerince ödenmesine devam olunur.

Geçici Madde 5 – Bu Kanun gereğince çıkarılacak tüzük ve yönetmelikler Kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde çıkarılır.

Geçici Madde 6 – Bakanlıkça tesbit edilecek illerde ve meslek dallarında 1986 - 1987 öğretim yılında işletmelerde mesleki eğitimin başlatılabilmesi için işletmelerin çalıştırdıkları işçi sayısı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bölge Müdürlüğüne 1 Ağustos 1986 tarihine kadar Bakanlığa bildirilir.

Geçici Madde 7 – 32 nci maddenin 2 nci fıkrasının (e) bendi 1986 yılı kazançlarına uygulanır.

Geçici Madde 8 – (Ek: 2/3/1989 - 3525/1 md.)

Bakanlık, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte geçici 1 inci maddedeki şartlara sahip oldukları halde Bakanlıkça ilan edilen tarihlerde belge almak için müracaat edemeyenlere 6 (altı) aya kadar ek müracaat süreleri vermeye yetkilidir.

Geçici Madde 9 – (Ek : 29/6/2001 - 4702/23 md.)

Bu Kanunun yayımı tarihinden önce, 3308 sayılı Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanununun çıraklık eğitimi uygulama kapsamındaki mesleklerde ustalık belgesi sahibi olmadığı halde işyeri açmış olanlara, kapsam ve süresi ilgili meslek kuruluşlarının görüşü alınarak Bakanlıkça belirlenecek telâfi eğitimine katılmaları ve bu eğitim sonundaki sınavlarda başarılı olmaları halinde doğrudan ustalık belgesi verilir. Bu gibilere telâfi eğitimini tamamlamaları için beş yıl süre tanınır.

Çalıştığı meslek dalı çıraklık eğitimi uygulama kapsamına alınmadan önce meslek odalarının mevzuatına uygun olarak verilmiş kalfalık ve ustalık belgeleri, mesleğin o ilde kapsama alınmasından sonra Bakanlıkça yeni belgeler ile doğrudan değiştirilir.

Geçici Madde 10 – (Ek : 29/6/2001 - 4702/23 md.) Bu Kanun kapsamı dışındaki mesleklerde, mesleki belgelerin verilmesi işlemi, o meslek kapsama alınmaya kadar ilgili meslek kuruluşlarınınca mevzuat doğrultusunda yapılır.

Yürürlük

Madde 45 – Bu Kanunun;

a) 32 nci maddesi 1/1/1987 tarihinde,

b) Diğer maddeleri yayımı tarihinde,

Yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 46 – Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

5/6/1986 TARİHLİ VE 3308 SAYILI ANA KANUNA İŞLENEMEYEN HÜKÜMLER

1) 25/6/1992 tarihli ve 3824 sayılı Kanunun geçici maddesi:

Geçici Madde 1 – a) 1992 takvim yılında yıllık beyanname ile beyan edilecek kazanç ile iratlar,

b) Ölüm ve memleketi terk nedeniyle 1992 takvim yılında yıllık beyanname ile beyan edilen kazanç ve iratlar,

c) 1992 yılında münferit ve özel beyannamelerle beyan edilen kazanç ve iratlar,

d) 1992 takvim yılına ilişkin götürü matrahlar,

e) 1992 takvim yılında Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesi ile Kurumlar Vergisi Kanununun 24 üncü maddesi kapsamında yapılan ödemeler.

Üzerinden hesaplanan gelir ve kurumlar vergilerinden ayrılacak fon payları hakkında, 7.11.1985 tarihli ve 3238 sayılı, 29.5.1986 tarihli ve 3294 sayılı, 5.6.1986 tarihli ve 3308 sayılı Kanunların ilgili hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

2) 29/6/2001 tarihli ve 4702 sayılı Kanunun Geçici Maddesi:

Geçici Madde 1 – Bu Kanunla ilgili yönetmelikler, Kanunun yayımı tarihinden itibaren bir yıl içerisinde çıkarılır. Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmelikler çıkarılmaya kadar mevcut yönetmeliklerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam edilir.

**3308 SAYILI KANUNA EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN MEVZUATIN
VEYA ANAYASA MAHKEMESİ TARAFINDAN İPTAL EDİLEN
HÜKÜMLERİN YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHİNİ GÖSTERİR LİSTE**

Değiştiren Kanunun/ İptal Eden Anayasa Mahkemesinin Kararının Numarası	3308 sayılı Kanunun değişen veya iptal edilen maddeleri	Yürürlüğe Giriş Tarihi
3525	-	8/3/1989
3824	a) 5, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24 ve 25 inci maddeleri 10 uncu maddesiyle 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 8 inci maddesine eklenen 18 numaralı bent hükmü ve 26 ncı maddesi ("a" fıkrası hariç) b) 1, 3, 4, 6, 8, 9, 10 (Bu madde ile 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 8 inci madde sine eklenen 18 numaralı bent hükmü hariç) 11 ve 12 nci maddeleri ile 26 ncı maddesinin (a) fıkrası hükmü c) Diğer Hükümleri	1/1/1993 1/1/1992 tarihinden geçerli olarak 11/7/1992 11/7/1992
4122	-	26/7/1995
4306	-	18/8/1997
4684	a) 1 inci maddenin (A) ve (B) fıkraları 25/11/2000 tarihinden geçerli olarak b) 5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,15 ve 16 ncı maddeleri ile geçici 3 üncü maddesinin (f) fıkrası dışındaki diğer fıkraları c) Geçici 3 üncü maddesinin (f) fıkrası 1/1/2001 tarihinden geçerli olmak üzere d) Diğer maddeleri	 1/1/2002
4702	-	10/7/2001

**3308 SAYILI KANUNA EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN MEVZUATIN
VEYA ANAYASA MAHKEMESİ TARAFINDAN İPTAL EDİLEN
HÜKÜMLERİN YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHİNİ GÖSTERİR LİSTE**

Değiştiren Kanunun/ İptal Eden Anayasa Mahkemesinin Kararının Numarası	3308 sayılı Kanunun değişen veya iptal edilen maddeleri	Yürürlüğe Giriş Tarihi
5728	41	8/2/2008
6111	3, 18, 24, 25	25/2/2011
6287	18	11/4/2012